

مروری جامع بر

مبانی و نظریه‌های مدیریت دولتی

ویژه‌نامه دکتری

وحید بیگی

انتشارات نگاه دانش

سرشناسه	: بیکی، وحید
عنوان و نام پدیدآور	: مروزی، هادی / نظریه‌های مدیریت دولتی، ویژه آزمون دکتری / وحید بیکی
وضعیت ویراست	: ویراست ۲
مشخصات نشر	: تهران، نگاه دانش، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	: ۲۳۰ ص
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۳۷۲-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	: فبا
یادداشت	: کتبه، ص [۲۳۸] - ۲۳۹
موضوع	: سازمان‌های دولتی -- مدیریت
موضوع	: Administrative agencies--Management
موضوع	: سازمان‌های دولتی -- مدیریت -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Administrative agencies--Management--Examinations, questions, etc (Higher)
موضوع	: رفتار سازمانی -- مدیریت
موضوع	: Organizational behavior-- Management
موضوع	: رفتار سازمانی -- مدیریت -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: Organizational behavior--Management--Examinations, questions, etc. (Higher)
موضوع	: JF ۱۳۵۸ / ۳ / ۱۳۹۷
رده‌بندی کنگره	: ۳۵۱
رده‌بندی دیویی	: ۵۳۰۷۶۸۴
شماره کتابشناختی علم	

نگاه دانش
www.negahedanesh.com

آخر کتاب‌های نگاه دانش

Telegram.me/negahedanesh

انتشارات نگاه دانش

مروزی، هادی / نظریه‌های مدیریت دولتی	♦ نام کتاب:
وحید بیکی	♦ مولف:
نگاه دانش	♦ ناشر:
سهیلا مرادی	♦ حروف چینی و صفحه‌آرایی:
نگاه دانش	♦ طراح جلد:
دوره ۱۳۹۰	♦ نوبت چاپ:
جلد ۷۰۰	♦ تیراژ:
۳۰۰۰۰ تومان	♦ قیمت:
باختر - عطا - چاپوش	♦ لیتوگرافی / چاپ و صحافی:
۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۳۷۲-۲	♦ شابک:

توجه: کلیه حقوق این اثر بر اثر نشر محفوظ است و هیچ‌کس حق عطف و حقوق معنوی چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی، مجزوه و غیره دست‌نویس ندارد و متفلیح به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرد.

انتشارات نگاه دانش، انقلاب - پ ۱۲ فروردین - ساغمان ناشران پلاک ۲۷۱ - طبقه ۲ - واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۴۸۹۲ - تلفکس: ۶۶۴۸۶۱۵۴

تقدیم به

استاد، دانش پژوهان و دانشجویان

رشته مدیریت دولتی

پیش گفتار

سكانداری كشتی جامعه در دنیای متلاطم امروز، امری بسیار حیاتی و دشوار است كه دولت و حكومت در آن، نقشی اساسی ایفا می‌كنند. دولت می‌تواند خود هم‌رسان یا به‌زور و سكانداری كند؛ می‌تواند صرفاً سكاندار كشتی باشد و پارو زدن را به مردم و بخش خصوصی واگذار كند؛ یا اینکه صرفاً ندى مردم‌سالار، با حضور و مشاركت عامه مردم كشتی جامعه را پیش ببرد. در رشته مدیریت دولتی، این سكانداری، با به‌تعبیر دقیق‌تر اداره دولت، حكومت و امور عمومی، مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

آشنایی مدیران و کارکنان بخش عمومی با نظریه‌ها و مبانی مدیریت دولتی، امری حیاتی است و می‌تواند آن‌ها را نسبت به وظایف، نقش‌ها و تکالیف خود، آگاه نماید. از سوی دیگر عاقل مردم نیز به منظور مشارکت فعالانه در اداره حكومت بایستی با مفاهیم و اصول حاكم بر این حوزه آشنا شوند و از این بهره‌مند گردند. هرچند ممكن است عامه مردم به سیاست و موارد مرتبط با آن علاقه‌ای نداشته باشند؛ اما باید بدانند كه سیاست به آن‌ها علاقه دارد و سرنوشتشان را رقم خواهد زد.

از آنجاکه نحوه اداره امور عمومی تعیین‌کننده سعادت و شقاوت ملت‌هاست؛ به تعبیر آنتوان استین، می‌توان گفت مدیریت دولتی تاج سر همه رشته‌هاست، زیرا رشته‌های ضروری برای پیشرفت جوامع را گرد هم می‌آورد؛ به این ترتیب با پیشرفت این رشته در کشور، تمامی رشته‌های علمی پیشرفت خواهند کرد.

این کتاب در هفت فصل و با محوریت نهضت‌های مطالعاتی مدیریت دولتی تدوین شده است و در آن پس از بررسی و مرور مفاهیم بنیادین و نظریه‌های محوری در رشته مدیریت دولتی، نهضت‌های اداره امور عمومی سنتی، اداره امور عمومی نوین، مدیریت دولتی نوین و خدمات عمومی تبیین می‌شوند و نهایتاً چالش‌های موجود در این حوزه و آینده مطالعاتی رشته بحث خواهد شد. عمده مطالب این کتاب برگرفته از آثار ارزشمند دکتر غنی‌احمد یورغرت، دکتر حسن شمس‌فرد و دکتر سید مهدی اتوالی است و به کلیه علاقه‌مندان این حوزه توصیه می‌شود برای کسب دانش عمیق‌تر در این حوزه، به کتب مرجع این بزرگواران (که در قسمت منابع کتاب مشخص شده‌اند)، مراجعه نمایند.

کتاب حاضر نیازهای مخاطبان متعددی را برطرف می‌کند. مهم‌ترین مخاطبان این کتاب داوطلبین کنکور دکتری مدیریت دولتی دانشگاه‌های سراسری و آزاد و دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی هستند. علاوه بر این کارشناسان و مدیران بخش‌های دولتی و خصوصی نیز می‌توانند با مطالعه این کتاب دانش عمومی خود را در زمینه مفاهیم و اصول مدیریت دولتی ارتقاء دهند.

تدوین این کتاب، حاصل مطالعات گسترده در زمینه مدیریت دولتی از سال ۱۳۸۶ تا کنون است. بدون شک تکوین اندیشه مؤلف در این زمینه، حاصل درس‌آموزی و کسب فیض در محضر اساتید بزرگ رشته به‌ویژه دکتر محمد سعید تسلیمی، دکتر علی‌اصغر پور عزت، دکتر آرین قلی‌پور، دکتر محمد ابویی اردکان، دکتر عباس منوریان، دکتر رحمت‌الله قلی‌پور و دکتر حسن دانایی‌فرد در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مدیریت دولتی در دانشکده مدیریت دانشگاه تهران است و بر خود وظیفه می‌دانم در کسوت شاگردی از زحمات و خدمات ارزشمند این اساتید گران‌قدر تقدیر و تشکر نمایم. در این کتاب تلاش شده است مفاهیم با نثری روان، سلیس و به‌دوراز دشواری‌های زبان‌شناختی ارائه شود. برای استقایق این مهم، از نظرات و ایده‌های ارزشمند دکتر مژگان اسدی، دکتر میریعقوب سید رضائی، خانم میناسادات هاشمی، آقایان محمدباقر قنبریور و خانم سحر میلان بهره بردم و از همه این بزرگواران تشکر می‌نمایم.

در انتها لازم به ذکر است، سلی‌رغم تلاش نویسنده برای پوشش مفاهیم و نظریه‌های محوری رشته، ادعای کتاب حاضر این نیست که هیچ نقیصی نداشته باشد. تمامی مفاهیم و نظریه‌های مدیریت دولتی را پوشش داده است؛ لذا پیشاپیش از تمامی بازخوردهای ارزشمند مطابقت‌سندگان محترم در زمینه محتوا و شکل کتاب تشکر می‌نمایم. بدون شک این بازخوردها نقش به‌سزایی در اصلاح نقایص کتاب در ویرایش‌های بعدی ایفا خواهد نمود.

وحید بیگی

دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

vahidbeygi@ut.ac.ir

پاییز ۱۳۹۸

فهرست مطالب

۳۵	الف. کارل مارکس (۱۸۱۸ - ۱۸۸۳)-----
۳۶	ب. ماکس وبر (۱۸۶۴-۱۹۲۰)-----
۳۷	ج. زیگموند فروید (۱۸۵۶-۱۹۳۹)-----
۳۷	خاستگاه تاریخی شکل‌گیری نهضت‌های مدیریت...-----
۳۷	سنت‌های مدیریتی دولت آمریکا-----
۳۸	۱. مکتب فکری فدرالیست-----
۳۸	۲. مکتب فکری ضد فدرالیست-----
۳۸	تجربه تاریخی تعارض میان دیدگاه‌های ...-----
۳۸	۱. حاکمیت فدرالیست‌ها-----
۳۹	۲. ظهور نهضت ترقی‌خواه-----
۳۹	نحله‌های فکری حاکم بر نظام سیاسی آمریکا-----
۳۹	۱. سنت ویلسونی-----
۳۹	۲. سنت مدیسونی-----
۴۰	۳. سنت هامیلتونی-----
۴۰	۴. سنت جفرسونی-----
۴۰	بحران هویت-----
۴۱	غلبه بر بحران هویت اداره امور عمومی و ...-----
۴۳	رویکردی نظری نسبت به مدیریت دولتی-----
۴۳	۱. نسبت دواوی به‌عنوان بخشی از فرآیند حکومت-----
۴۳	۲. مدیریت دولتی: مثابه مدیریت بخش خصوصی-----
۴۳	۳. مدیریت دولتی به‌عنوان یک حرفه-----
۴۴	قلمرو رشته مدیریت دولتی-----
۴۴	۱. دیدگاه محدود (محدود کننده)-----
۴۴	۲. دیدگاه گسترده (بزرگ کننده)-----
۴۴	۳. دیدگاه متعارف-----
۴۵	رویکردهای عملی نسبت به مدیریت دولتی-----
۴۵	۱. رویکرد مدیریتی (اداری)-----
۴۵	۲. رویکرد قانونی-----
۴۶	۳. رویکرد سیاسی-----
۴۶	۴. رویکرد حرفه‌ای (علمی)-----
۴۷	۵. رویکرد اخلاقی-----
۴۷	۶. رویکرد دینی-----
۴۸	اصول مدیریت دولتی و اداره امور عمومی-----
۴۸	الف. اصول اداره امور عمومی از دیدگاه سنتی-----

فصل اول:

مفاهیم بنیادین اداره امور عمومی

۱۱	مقدمه-----
۱۲	طبقه‌بندی انواع دولت و حکومت-----
۱۲	بر اساس ترتیب و تنظیم قریا-----
۱۳	بر اساس توزیع قدرت میان سطوح مختلف-----
۱۳	بر اساس مناسبات حکومت و جامعه-----
۱۴	منطق دخالت دولت-----
۱۴	۱. شکست بازار-----
۱۶	۲. شکست دولت-----
۱۶	۳. شکست ارزش عمومی-----
۱۶	مراحل دخالت دولت-----
۱۶	الف. جامعه اقتصاد آزاد-----
۱۸	ب. ظهور دولت رفاه-----
۱۸	ج. تعقل‌گرایی اقتصادی-----
۱۹	وظایف اصلی دولت-----
۱۹	ابزارهای دولت-----
۲۰	الف. تأمین دولت-----
۲۰	ب. یارانه-----
۲۰	ج. تولید-----
۲۱	د. مقررات-----
۲۱	اندازه دولت-----
۲۱	مؤسسات عمومی-----
۲۲	خدمات مؤسسات عمومی-----
۲۲	تفاوت بخش دولتی (عمومی) با بخش خصوصی-----
۲۵	آزمون فصل ۱-----
۲۷	پاسخ آزمون فصل ۱-----

فصل دوم:

نظریه‌ها، مبانی و رویکردهای اداره امور عمومی

۳۳	مقدمه-----
۳۳	تفاوت اداره و مدیریت-----
۳۴	تعریف مدیریت دولتی (اداره امور عمومی)-----
۳۵	خاستگاه نظری شکل‌گیری نهضت‌های مدیریت دولتی-----

۹۳	۳. توجه به عدالت در برابر کارایی
۹۴	۴. توجه به مشارکت به جای سلسله‌مراتب
۹۵	آزمون فصل ۴
۹۸	پاسخ آزمون فصل ۴

۴۹	ب. اصول اداره عمومی در دیدگاه معاصر
۴۹	ج. اصول اداره امور عمومی از دیدگاه نهضت ...
۵۱	آزمون فصل ۲
۵۴	پاسخ آزمون فصل ۲

فصل پنجم:

مدیریت‌گرایی و نهضت مدیریت دولتی نوین

۱۰۵	مقدمه
۱۰۷	گذر از رویکرد سنتی به رویکرد معاصر
۱۰۷	الف. حمله به بخش دولتی
۱۰۸	ب. نظریه‌های اقتصادی
۱۰۸	ج. جهانی‌شدن و رقابت
۱۰۸	تفاوت مدیریت و اداره امور عمومی
۱۰۹	۱. تعیین استراتژی (راهبرد)
۱۱۰	۲. مدیریت مؤلفه‌های درونی
۱۱۲	۳. مدیریت مؤلفه‌های بیرونی
۱۱۳	مبانی نظری نهضت مدیریت دولتی نوین
۱۱۳	الف. علم اقتصاد
۱۱۴	ب. مدیریت بخش خصوصی
۱۱۴	تاریخ محوری مدیریت دولتی نوین
۱۱۷	الف. توجه به ستاده‌ها یا پرونده‌ها
۱۱۷	ب. تغییر در درون‌دادها
۱۱۷	ج. حرکت از دامنه فعالیت دولت
۱۱۷	د. ارتباط با سیاستمداران و مردم
۱۱۷	مکانیسم‌های یاده‌ای نهضت مدیریت دولتی نوین
۱۱۸	الف. خردگرایی نازی
۱۱۹	ب. دولت الکترونیک
۱۲۰	مراحل توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۲۰	مراحل ایجاد دولت الکترونیک
۱۲۱	توسعه دولت الکترونیک در دیدگاه زیان‌شناختی
۱۲۳	کارکردهای دولت الکترونیک
۱۲۳	۱. حلقه اتصال میان دولت و شهروندان (G2C)
۱۲۳	۲. حلقه اتصال میان دولت و کسب‌وکار (G2B)
۱۲۳	۳. حلقه اتصال میان دولت و دولت (G2G)
۱۲۴	۴. تأثیر بر بوروکراسی‌ها
۱۲۴	مسائل و مشکلات ناشی از دولت الکترونیک
۱۲۵	انتقادات نسبت به مدیریت دولتی نوین
۱۲۹	آزمون فصل ۵
۱۳۲	پاسخ آزمون فصل ۵

فصل سوم:

نهضت اداره امور عمومی سنتی

۶۱	مقدمه
۶۱	۱. دوران شکوفایی اداره امور عمومی (۱۹۴۸-۱۹۷۰)
۶۲	۲. از اداره امور عمومی تا مدیریت دولتی (۱۹۷۰-۱۹۹۰)
۶۲	۳. از مدیریت دولت تا حکمرانی (۱۹۹۰-۲۰۰۸)
۶۳	نهضت‌های اداره امور عمومی و مدیریت دولتی
۶۴	نهضت اداره امور عمومی سنتی (مدیریت اداری)
۶۵	مبانی نظری الگوی سنتی اداره امور عمومی
۶۵	نظریه سیاست و اداره (کنترل سیاسی) ویلسون
۶۸	نظریه بروکراسی وبر
۷۰	نظریه مدیریت علمی تیلور
۷۱	انتقادات وارد بر الگوی سنتی اداره امور عمومی
۷۱	مسئله کنترل سیاسی
۷۱	مسئله بوروکراسی
۷۱	آزمون فصل ۳
۷۲	پاسخ آزمون فصل ۳

فصل چهارم:

نهضت اداره امور عمومی نوین

۸۱	مقدمه
۸۲	نظریات مهم در باب انسان‌گرایی در سازمان
۸۲	۱. سیستم‌های همکاری‌کننده (چستر بارنارد)
۸۲	۲. نظریه روابط انسانی (التون مایو)
۸۳	۳. نظریه X و Y (داگلاس مک‌گریگور)
۸۴	۴. نظریه شخصیت و سازمان (کریس آرچریس)
۸۶	گولمبوسکی و مدیریت اخلاقی
۸۷	زمینه‌های شکل‌گیری اداره امور عمومی نوین
۸۷	الف. کنفرانس مینوپوروک یک (۱۹۶۸)
۹۰	ب. کنفرانس مینوپوروک دو (۱۹۸۸)
۹۱	ج. کنفرانس مینوپوروک سه (۲۰۰۸)
۹۲	مضامین و ارزش‌های اداره امور عمومی نوین
۹۳	۱. انکار جدایی میان سیاست و اداره
۹۳	۲. توجه به ارزش‌ها در برابر واقعیات

فصل هشتم:

حکمرانی، خدمات عمومی نوین و مدیریت ارزش

عمومی

۱۸۲	۴. ناآشنایی با مفهوم اختلاف و نداشتن سازوکار ...
۱۸۲	۵. عقده پیشرفت
۱۸۳	۶. حاکمیت گروه اندیشی بر مدیران
۱۸۵	آزمون فصل ۷
۱۸۷	پاسخ آزمون فصل ۷

۱۳۷	مقدمه
۱۳۸	حکمرانی خوب
۱۴۰	حکمرانی سالم
۱۴۱	حکمرانی تعالی گرا
۱۴۲	حکمرانی شبکه‌ای
۱۴۵	انواع حکمرانی شبکه‌ای
۱۴۵	طبقه‌بندی انواع حکومت و نهضت‌های مدیریت دولتی
۱۴۷	خدمات عمومی نوین
۱۴۷	الف. نظریه بسی و کراتیک
۱۴۹	ب. رویکردهای بدیل مدیریتی - سازمانی انسان ...
۱۵۱	۱. نظریه تفسیر اجتماعی (دانش) بیدارشناسی
۱۵۲	۲. پارادایم فعال - اجتماعی
۱۵۲	۳. نظریه انتقادی اجتماعی
۱۵۲	۴. گفتمان مدیریت دولتی پس‌سنتری (تمدن)
۱۵۳	اصول نهضت خدمات عمومی نوین
۱۵۴	مدیریت ارزش عمومی
۱۵۶	مدل‌های طراحی دولت شبکه‌ای
۱۵۷	مزیت‌های دولت شبکه‌ای
۱۵۸	چالش‌های دولت شبکه‌ای
۱۶۰	آزمون فصل ۶
۱۶۳	پاسخ آزمون فصل ۶

فصل هشتم:

تلفیق نظریه‌ها و آینده مطالعات مدیریت دولتی

۱۹۳	مقدمه
۱۹۴	۱. توصیف وضعیت آرمانی اداره دولت و حکومت
۱۹۴	۲. حل مسائل مبتلابه و روزمره اداره دولت و حکومت
۱۹۵	نظریه تلفیقی مدیریت دولتی
۱۹۷	۱. سیستم‌های مدیریت تبعیت
۱۹۸	۲. سیستم‌های مدیریت عملکرد
۱۹۹	۳. سیستم‌های مدیریت پدیده‌های ناگهان‌ظهور
۲۰۰	برنامه‌ریزی سلولی عصرمدار
۲۰۲	۱. وجود عدم اطمینان در برنامه‌ریزی
۲۰۲	۲. ماهیت پیوندها در ساخت سلول‌های برنامه‌ای
۲۰۳	۳. امکان‌پذیری برنامه‌ریزی فرانسلی در چهارچوب ...
۲۰۳	۴. آمایش سرزمین و برنامه‌ریزی عصرمدار در ...
۲۰۳	۵. از چشم‌انداز تا برنامه‌های عملیاتی
۲۰۴	۶. درک ماهیت زمان در سیستم برنامه‌ریزی ...
۲۰۵	طالعات آینده‌پژوهی در مدیریت دولتی
۲۰۵	۱. پیش‌بینی حکمرانی افراطی سرمایه‌داری شرکتی
۲۰۷	۲. تلاش‌های مدیریتی دولتی
۲۰۷	۳. کاهش تلاش‌های مدیریتی دولتی
۲۰۸	۴. موفقیت مدیریت دولتی
۲۰۸	۵. چالش پیشرفت‌های فناوری
۲۰۸	۶. چالش حکمرانی شبکه‌ای
۲۰۹	۷. پارادوکس تضعیف یا تقویت مدیریت دولتی
۲۰۹	۸. آینده رشته مدیریت دولتی
۲۱۱	آزمون فصل ۸
۲۱۴	پاسخ آزمون فصل ۸
۲۱۸	سوالات دکتری - سال ۹۶
۲۲۰	پاسخ سوالات دکتری - سال ۹۶
۲۲۸	سوالات دکتری - سال ۹۶
۲۳۰	پاسخ سوالات دکتری - سال ۹۶
۲۳۸	منابع و مآخذ

فصل هفتم:

چالش‌های مدیریت دولتی

۱۶۹	مقدمه
۱۷۱	تفکیک قوا و سیستم موازنه و مراقبه
۱۷۲	اعتماد و پاسخگویی
۱۷۴	الگوی مدیریتی پاسخگویی
۱۷۴	فساد اداری
۱۷۵	مقابله با فساد
۱۷۸	نظریه جامعه منشوری فردریگز
۱۷۹	مدل سالا در جوامع منشوری
۱۸۰	نظریه جابه‌جایی مدیران دولتی / چرخش نخبگان
۱۸۲	۱. منطق رفتارهای جامعه کشاورزی
۱۸۲	۲. ریاست به‌جای مدیریت
۱۸۲	۳. بی‌توجهی به اندیشه‌ها و نداشتن سازوکار ...